

N° 45.

Sestdeenā, 10. (22.) Nowember.

1873.

Matka par gaddu: Mahjas weefs 1 rubl., pašes nauda 60 kop.

Wezz=Peebalgas fohlas=nammā, 10. Nowember 1873.

Kahds zekka-wihrs, kas šchoriht' staiga,
Kur Wezz=Peebalgas fohlas=nams,
Geraug', ka laudis līhsmā waigā, —
It tā tur buht' kas fanemmams —
Pa pulkeem steidsahs nammā eefsch',
Kur zittus atrohd few jau preefsch'.

Ispuschtohts jauki preefschā stahdahs
Wifs nams no eefsch' un ahrenes;
Nu pat tīf' deenas līhsmā rahdahs,
Sau laudis kust, eet, naht un nes!
Tē laikam kas isdarrihts kufs, —
Woi krišibas jeb kahjas buhs?

Pagg', šchodeen Mahrtinsch — laikam arri
Schē fohlas tehws patš Mahrtinsch buhs
Un tadeht gan šchē fahschu barri,
Ko redju scheitan nahfuschus,
Us wahrda-deenu steiguschees,
Nu fohlas-tehwu apfweift ees,

Draugs, netrahviji wis usminneht,
Tē leelats gohds noteet pateef'.
Schē selta ammat-kahjas fwinneht
Lee laudis irr sapulzej'chees:
Jo fohlas-tehws tē pabeidsa
Peezdefmit gaddus ammatā.

Klau, klau, jau jautas dseefmas drohschi
Atflann tur fohlas-šchabā,
Kur draudses-behrni glihti, kofschī
Jau fohlas-tehwu sweizina,
Tam atness fawus uppurus
Bahrpilnam jau ispelnitus

Mahz eefschā, zeff'neefs, patš un štatti
To Tehwu, kas fehsh lehnrehflā,
Kam swedrōs strahdajoht jau matti
Spīhd fudrabortā glihtumā!
Wai mums tad nebuhs preezatees,
Ka Winau tā aplaimoj's Deems?

Wīnsch nepeekufdams razzis, fehjis
Schāi eerahditā tihrumā;
Wīnsch graudus kufšis, stahdus lehjis
Pat leelā deenas karšumā.
Nu spehti Tam jau suddin fahf
Un swehtais wakkars arr' peenahf.

Lai dšihwo Tehws ar firmo galwu,
Lai dšihwo augsti, — ilgi wehl!
Dauds strahdaj's tas ar fawu spalwu,
Ar wahrdeem, darbeem — muhsu deht.
To atmakfahf Tam nespehjam, —
Til' firsnigi To mihtojam!

Schahs selta ammat-kahjas fwinnam
Ar pateizibas-afarahm:
Jo fanahfuschī schē peeminnam,
Ko parahdā schim Tehtinam.
To algu, to Wīnsch pelnija,
Deems patš Tam sneegs tur muhschibā.

Čij, zekka-wihrs, stahst' zitteem arri,
Ko šchodeen redzej's Peebalgā!
Ispaud' to, zil' ween tablu warri,
Lai sinn to wīsa Latwija,
Un ne-aismirst teem gohdu doht,
Kas gahda winnus aplaimoht.

M a b d i t a j s.

Geschiedenes sinas. Wez-Prebalgas foblas-nammâ 10. Novbr. 1873. No Ribgas: padr Samaras baddu-zeetsjeem. No Srukas: padr ugguns-grehtu. No Kuldigas: nelaipe. No Alschwangas, Grimwaldes un Sobdes: padr ugguns-grehtem.

Ahrsemmes sinas. No Berlins: Prubhjas tautas weetneeku fapulze eefabta. No Anglijas: padr estafamû kattoû aughi-fobtu. No Londones: padr baddu Indijâ un par karru ar Ufchantesjeem. No Franziyas: walneeka ismetteschana. No Spaniyas: eemellis us eenoica ar Ameritanesjeem un Angliju. No Italiyas: Italiyas sehmina runna parlamentti fahstet.

Saunafads sinas. Peesfchwojumâ Wihnê un zittur. Par jeematu pahrobschonu Kursemê.

Peelikkumâ. Par weenu Prubfchu faldatu, to Frantfchi notahwah, gabbalbs fazirtufchi un maifâ eelikkufchi. Ire un nam. Grandt un seeti.

Geschiedenes sinas.

No Ribgas. Par trubkumu un baddu Samaras gubernâ jaw sawâ laitâ sinnojahm; taggad schê peeminnesim, ka Ribgas wehstneeks (Рижскіе вѣстники) Ribgâ wirmais fahzis dahwanas lassibt un jaw pahri par 1000 rubteem fadabbujis preesch Samaras trubkumu zesdameem. Arri Mahjas weefis labprâht dahwanas preesch teem pretti nemms, un sawâs lap-pâs pasluddinahs, no kam un zil naudas fanehmeis.

— Kahdas mahjas pagrabbâ, kas tai nakti no 4 us 5 November nodegga, atradda zilweku fadeg-gufchu.

No Saufas. Kahda 12 gaddus wezza meitene dabujuse no sawa fainneeka nepallausfivas deht pehreenu, usnehmahs fainneekam par to breefmigi atreebtees. 21mâ Oktober ugguns pagali panehmuse, bija uslahpuse us behnina un tur pogali eebahfufe falmu jumtâ. Sumts fahzis tuhlin degt, bet tâ ka tas deenas laitâ notikka, tad ugguni drihs apflahpeja. Palaidne pahrlausfinafchanâ isteikufe, ka papreeschu laidaru mehginajuse aisdedsinaht, bet tas ne-isdeweess. Balt. w.

No Kuldigas aprinka. Brihwzeemâ Weesalgôs notikka schahda nelaipe: tai 20tâ Oktober vullsten 4. p. pufsbeneas kahdâ ehrbergi Kahrlis Müllers bija darbojees diwstohbrigu lahdetu pistoli pahrlahdedams, tur tad newiffiht schahweens sprahdsis un minnetam zilwekam teescham muttê, tâ ka pee semmes krittis un kamehr palihgi peestrehjufchi, jau bijis bes dshwibas. Wianu apraud wezza mohte un jauna feewina ar diwi maseem behrniceem. Al kauftini, effect prahltigi tahdus rihtus rohtâ nemdami. Lat. aw.

No Alschwangas. Tai 10tâ Oktober pullsten 5ds pehz pufsbeneas Labficha fainneekam nodegga riha. Effiht bijis eelitts beidsamais sehrens, firni un meefchi. Wihrs pa to laiku klohnâ wehtijis. Reif wansch obfch grusdamu smattû; bet neeet raufiht, lihds us reisu ugguns fahf pa durwim klohnâ eefchâ schautees un ehfa paleek uggunim par laupijumu. Tê flâht arri peeminnu, ka muhsu Lejneelôs (Felinbergâ) kahdi ismannigi blehschi apfahrt blandahs, kas jaw dauds faggufchi; bet wehl naw rohtâ fadabbuhti. Weens effiht jauns

zilweks no Wahzu tautas, kas papreeschu sawu brahli apfahdsis un tad fahzis zittu zilweku flehtis apmelleht. Reifi schô jaunkundfiau bija kahdâ seena fchuhni us pfawas usgabjufchi, bet tomehr schim isdeweess aismuft; arri runna, ka toreif weens fainneeks, kurru wansch labbt islaupijis, us schô effiht fchahwis, zaur to tas gan falluppis, bet drihs pazehlees un aisdrehjis. Gr.

No Grimwaldes. Septembera mehnescha beigâs Leel-Fridrika muifchas Kalna-Kurma fainneekam nodegga riha. Effiht linnus mihslijufchi ar mafchini. Tê us reif fahf degt, bet neweens nefinn, no turrenes ugguns zehlees. Zitti dohma, ka fauns zilweks buhschicht tihschi ugguni peelizzis; zitti atfal dohma, ka no pihses ugguns zehlees. Skahde leela — bijufchi wiffi meefchi fchuhni, turflâht arri labba teefa linna un itt jauna linna mihsstama mafchine fadeggufe. Gr.

No Sobdes. Tai nakti no 30ta us 31ma Oktober turenas Munze fainneekam nodegga riha, prohti tahdâ wihfê. Paschu laiku taifjahs us kul-fchanu: wihrs bija us ahredeem, kas gahsa labbibu semmê, un weens zits wihrs wilka to klohnâ. Wansch iswehl weenu flehpi, tad eenahf riha, un flallu aisdedsinajis sawu pihipi uskufpina, tad flallu eesprausch pee krahnas us durwju pufsi muhri. Pihipi sohbdos turredams fahf atfal labbibu wilkt, un ittin leelu flehpi panehmis, to peewel pee durwim; bet flehpis par leelu, durwis eesprauschahs. Wihrs publejahs ar wiffu warru israutees, bet ne-reds, ka tas flals, to muhri pats eebahfis, irr iskrittis un nogahsto ferru aisdedsina. Tas augfchâ buhdamais wihrs wehl nefo no tam nejukt, lihds diwascha teel no duhmeem pahraemta; tad tilkai to pamannijis lohti pahrbihstahs un knappi sawu dshwibu glahbis, zaur kahdu no ahropuffes astuttetu lohgu isfchmautdams. Wihrs effiht stipri apflahdehts, bet drihs tilfchicht weffels. Skahdi bes ehfas rehkina us 300 rubteem. Gr.

Ahrsemmes sinas.

No Berlins. Tautas weetneeku fapulze, ka jaw sinnojahm, tilka eefabta no ministeru preeschneeka weetneeka Kamphausena, kas arri fapulzes fahf-fchanas runnu keisara wahrdâ un weetâ turreja, jo keisaram pascham weffeliba to darriht nebija atfahmuse. Schinnî runnâ flaidri isteikts, ka waldbiba us jaun-eewehleteem tautas weetneekem ustizzahs un tapehz no teem gaida, ka tee tautas un waldbibas labbumus eewehrodami, wiffâs walfts darrifchanâs wianai freetni palihdseschicht; turflâht arri schinnî runnâ peeminnehts, kas us waldbibas nodohmu un darbeem sihmedamees, jo flaidras sinas par tam pasneefs; tapehz tohs jo fwarrigohs wahrdus is minnetas runnas arri schê usfihmefim. Wiffu pirms runnatajs (Kamphausens) fazzija, ka waldbiba eewehrodama, kahdi wihri (pa leelafai daffai brihwprah-

tigi) tautas weetneekõs eezelti, to eerangoh't par leezibu, ka walsts ar waldbibas darbeem un zeffeem weenis prah'tis, un waldbiba arri effoh't apnehmusehs, pa fcho reis fah'to zekku negroh'sami ftaigah't un naigi us preekschu dohtees. Tad runnatajs peeminneja, ka is walsts fainneeziabas pah'rskatta us 1874ta gadda, kas tautas weetneekem tiks preekschâ lirts, wiini fklaidri redseschoht, ka ar Pruh'sijas naudas leetu warroht ar meeru bubt. Zaur gudru isrih'lofchanu naudas leetas walsts parradi effoh't pamafinatati un fchi gadda isdoh'schanas ar eenemfchanah'm falih'dsinajoh't labs naudas atlikkums us nah'kofchu gaddu pah'ri atleekoh't. Lai gan zaur walsts nodoh'schanu pah'rgroh'sifchanu un zaur daschu waijadfigu leetu dah'rgumu eenah'tfchanas tikfchoht pamafinatatas, tad tomehr waldbiba paspehschoht naudas leetâ neween wiffu pehz waijadfibas isdarriht, bet arri warreschoht par jaunah'm eerikteh'm preeksch braulkfchanas pa uppehm gah'dah't, tas irr, uhdena zekkus pawairoht. Tad arri tautas weetneekem tikfchoht preeksch apspreeschanas nodoh'ts preekschlirkums par teefas eeriktu pah'rgroh'sifchanu, zaur fo paschpah'rwaldiba tikfchoht eegrunteta. Kad fchi pah'rgroh'sifchana buhschoht isdarrita, tad arri garrigneeku noscheh'ojama prettoschanah's juddischoht, jo fchee atfih'schoht, ka waldbiba ar faweem likkumeem negribboht neweenu tizzibu nedj apspeest nedj aiskaweht. Schinni fwarrigâ darri-fchanâ waldbiba zerroht us tautas weetneeku stipru palih'dfeschanu, lai fattotu biskapu prettestiba prett basnizas (brihwprah'tigeem) likkumeem justu. Tad heigâs runnatajs wehl peeminneja, ka pagah'jis laiks apleezinajoh't, ka tautas weetneeku fapulze ar waldbibu stipri faweenota weenumehr tautas un walsts labbumu eeweh'rojufe un nekad ne-effoh't kawejusehs preeksch tam strah'dah't. Sawu runnu Kamphausens beidfa ar teem wahrdeem: Lai teh'wijas mih'lestibas faderrigs gars walda fwehtibas pilus schinni tautas weetneeku fapulzê pee wiinas darbeem! un ar fcheem wahrdeem bija fapulze fah'ta. —

No Anglijas. Kâ awises sinno, tad fattotu garrigneeki gribboht Londonê eetaifih't augst-fkohlu jeb uniwesitetei preeksch kattoleem. Wiis jaw effoh't preeksch schihs augst-fkohlas fagattawoh'ts, tiklai wehl ih'pafchas atkautfchanas preeksch tahs no waldbibas waijagoh't. Schi jaunzektama augst-fkohla stah'wefchoht pah'westa sinna un appafsch wiina pah'rauw'sifchanas, na zittas fattotu fkohlas Anglijâ sinnams atkal buhs schij peesch'kirtas, tâ ka lai wiffas kattolu fkohlas buhtu zeeti loh'pâ faweenotas. Gar-rigneeki nodoh'majufchi fcho fkohlu dibbinah't, lai wiinneem buhtu weeta, kur wiini warretu labbus draugus pah'westam un stingrus prettineekus waldbibas brihwprah'tigeem likkumeem un zenteeneem isau-dsinah't. Schij augst-fkohlai, ja wiina rittu no Anglijas waldbibas arweh'leta, gan fkohloni netruh'tu un draugu deefgan rastoh's, jo wiffi tah'di, kam patih'kâhs us brihwprah'tiga gaismas zekka atfch'garniffi

rah'pt, schim darbam peebeedrotoh's; tah'di kâ arweenu tâ arri taggad ar ismannigu gudribu un fih'lstu pas'tah'wibu pehz fawa mehrka dsennah's.

No Londoh'nes. Angtu waldbiba taggad leelas ruh'pes par Indiju, jo tur daschõs apgabbalõs leels bads iszeh'lees. Wiina nu wiffadi ruh'pejâhs, lai warretu Indeescheem waijadfigo usturru fagah'dah't, waj nu darbu dehdama, ar fo wiini few warr maifi nopelnih't, waj arri barribu teem peesuh'tidama; tad arri no waldbibas puffes tikfchoht semtohpjeem aisdoh'ta nauda, lai tee warretu few feh'llu nopirkt.

— Par Ufchanteeschu farru Ufrikâ runnajoh't, jafalka, ka Anglija taggad stingrati fah'tufe strah'dah't, lai dumpineekus warretu apspeest. Mesenn atkal tilkufchi us Ufrikâ aiskuh'titi 6 pulki jeb regimentes fah'jineeku ar teem waijadfigeem leelgabbalneekem jeb artilleristeam. Bes fcheem farrâ-wih'reem wehl Angleem irr zitti Ufrikâ, tâ kâ wiffus loh'pâ fanem-moh't buhs deefgan freetns farrâ-fpeh'ts, ar fo war-rehs Ufchanteeschus fawaldih't.

No Franzijas. La kommissija, kas preeksch Schangarnje'a preekschlirkumu apspreeschanas waldbibas leetas tikka eezelta, irr fastah'dita is 15 wih'reem. La leelata datta (prohti 8) no schihs kommissijas irraid republikaneeschu, tapehz arri wiinu fpreedumi laikam wairaf republikai pa labbu buhs. Mat Mahonu gribboht atkal us ilgatu laiku par republikas preekschneeku apstiprinaht; waj us 10 waj us 5 gaddeem, tas wehl naw ih'sti sinnams. Kâ d'firo, tad Mat Mahons buhtu ar meeru, republikas preeksch-neeka ammatu arri us ih'satu laiku neta us 10 gaddeem peenemdams. No wiffah'm partijah'm, kâ is awifchu sinnaah'm fklaidri redsams, taggad republika-neescheem wiffu labbakt weizâhs un ih'pafchi us sem-mehm wiini arweenu wairaf peekrittejus un draugus atroh'n. Sennatai Franzufchu keifereenei Eigenijai par goh'du wiffâs Parih'ses basnizas tiklufchas wiinaas wahrda deenâ mischas noturretas.

No Spanijas. Spanijai ar faweem dumpineekem neween schê Giropâ, bet arri Amerikâ irr fo darbotees, jo arri tur jau daschus gaddus no weetas Kubas fallâ zitti pawalstneeki fah'eh'luschees fah'jâs un gribb Spanijas juh'gu nofrattih't. Amerikas brihw-walstes us to jau ilgi luh'kojâhs, jo tah'm fah'rojâhs fcho jautu fallu peefawinaht un jau fenn grib-beja Spanijai to atpirkt par leelu naudu. Bet Spanija to nepah'rdoh'd, jo til ween wiinai wehl irr palizzis pah'ri no wiffas Amerikas, kas eefah'tumâ wiinai ween peederreja. Schinnis deenâs, kâ awises daud'sina, Amerikas brihwwalsteh'm eemeslis gad-dijees, fadeht ar Spaneescheem strih'di eefah't un to wiini tuh'lin likkufchi leetâ. Turrenes Spaneeschi us juh'ras Samaitas aprinkt fah'eh'ruschi tah'du Amerikaneeschu faggi, kur bijufchi wirjâ Kubas dumpi-neeki un tah'di brihwwalstneeki, kas laikam arri ar teem dumpineekem eet us weenu roh'tu. Ufwarretaji faggi aiskweddufchi us farou Kubâ fallu un tur to

no fazzijufchi par juhras-laupitaju fuggi. Spaneeſchi pehz ſawa karras-teeſas ſpreeduma, ſakertohs wiſſus weenu pulku pehz ohtra likkufchi noſchaut. Gan brihwawaltu waldischana to dſirdejuſe, laiduſe turp ſinnu, lai wiinaas laudis taupa, bet ſchi ſinna nogahjuſe pa wehlu Kubā un turrenes waldischana nehmuſehs aiſbildinatees. Ar ſchahdu aiſbildinaſchanohs brihwawaltſchm nepeeteel, tahs pagehr at libdſinaſchanu un ſaweem karras-luggeem jau pawehlejuſchas noſtahtees pee Kubas. Gandrihs warr zereht, ka Sponijai ar ſcho reiſu Kubā buhs jaſaude. Jaunakahs ſinnas ſtahta, ka Anglijai arri ſchinni leetā tahds pats eemeſlis. La fakka, ka zitti Angleeſchi arr effohbt hijuſchi us ta paſcha fugga, kaſ libdſiſkufchi noſchauti. Anglija arr pagehr atlibdſinaſchanu, taſ irr, lai tahs teeſas, kaſ til nepareift darrijufchas, teel ſohditas. Arri Anglija fatalſahs karras-luggus turpu fuhtih, ja nenotils, ka wiina pagehr. Pretti diweem tahdeem uſmahzejeem fajuluſe Spanija newarrehs paſtahweht.

No Italijas. Lai 3ſchā Nowember Italijas kehniſch parlamentei ſahkotees turreja runnu. Schinni runnā wiinſch fazzija, ka Rohma warrejuſe par Italijas galwas piſſſehtu palitt, bes ka zaur to pahweſta garriga waldischana kaut ka buhtu tiſſuſe kaweta; bet lai arri zil augſti baſnizu gohdadami, un tiz-zibas ſwabhadibu fargadami, newarroht tomehr at kaut, ka garrigneeff pretti waldis likkumeem ſtrahda un tautibas darbeem wiſſadus kaweklus gahda. Italija ar zittahm Oitropas walſtim taggad ſtahwoht draudſibā. Taſ drauga-prahis un draudſiba, lo Wahzu un Auſtrijas keiſars Italijas kehniſch turweeſojotees parahdijufchi, ſihmejotees us Italiju un apleezinajoht, ka ſchihſ walſtis Italiju ſawā pulkā par pilnigu uſnehmuſchas un ar to grihbhoht draudſibā dſihwoht. Ihpafchi ſterp Italiju un Wahziju effohbt jo ſtipra ſaweenſchana un draudſiba, tapehz ka abbas waldischana ſawās brihwaprahtigās darrifchanaſ weenu zekku ſtaigajoht. Italija grihbhoht ar wiſſahm walſtim meerā dſihwoht un arri meers buhſchoht; bet turklaht arri wiinſch (kehniſch) arweenu buhſchoht tautas teeſibu un gohda fargu un aiſſtahtwetajſ. Sawu runnu kehniſch ar ſcheem wahredeem beidſis: „Schodeen ka arri fennal es ſawai tautai uſtizzu; ſchodeen ka arri fennal es ſinnu, ka tauta ſawam kehniſch uſtizzu.“ Kehniſch runnajoht daudſtahrtigu uſteilſchannu no klauffitajeem dſirdeja.

Zaunakahs ſinnas.

No Liwadijas, 7tā Nowbr. Auglſais Keelſiſts Krohnamantinees ar ſawu angſtu Gaſpaſchu un behrneem, ka waldisch. awiſe ſtahta, waktar no Liwadijas aiſreiſojufchi us Pehterburgu.

No Pehterburgas, 7tā Nowbr. Anewa ſchodeen pawiſſam aiſſalluſe. Dē irr ſalla un ſneega putteni. Pee Kronſtates gan wehl brauz pa juhr, bet jau eet grubti.

No Berlinas 8tā (20) Nowbr. No Amerikas ſianno, ka ſabeedrotu walſtu flotte jau teekohbt iſrihſkota. — Anglijas waldischana dohma Kubas fallu litt apſehft.

Beedſihwojums Wiñuē un zittur.

IV.

Auſtrijas nodakka eegahjuſchi, driht effam pahrelezinath, ka Auſtreefchi irr leelati meiſtari un daſchahdu leenu taifſtaji ne ka libdſ ſchim to hijam ſinnajufchi. Iſ tahm ſta-nahm, kaſ mums libdſ ſchim jane laika-raſteem par Auſtriju bija preeſchā nahſufchas, mehſ to ſawadati preeſch azzim ſtahdijam, ne ka tē to atraddam. Auſtrija bija wiſſu paſauli pee ſewis aizzinajuſe un tapehz arri tahs uſdewums bija: wiſſat paſaulei rahdih, lo ta ſpehji un warr. Par wiſſahm zittahm walſtim ta arri to leelako ruhmi tē eemadama, ta bija tit daudſ iſſtahdijufe, ka daudſ, wiſſat daudſ laika waijadſetu, ja wiſſu ka peenahlahs grihbetu apſtatiht. Warram teitt, ka gan ne weens ammatſ, ne weena darboſchana un gandriht ne weena zilweta dohma tē trubha, par to fazzih ſpehtrum: taſ tē wehl trubht. Ar weenu wahrdū wiſe, lo ween ſinnamida un intelligenzija ſpehji, bij tē krahts un iſſtahdihſ. No dimanta alminu iſſtrahdaſchanaſ libdſ tam purra ſewmes gabbalam, iſ ka praſtu dſelſi taifa. No miſſina ſtanges libdſ tam apbrihnojamaſ ſiſtikas un astronomijas rihtam. No praſtas negehretas ahdas libdſ teen ſmalſakeem naudas makkeem u. t. p. Juhras puttu (Weerſchannu) pihpes un zigaru ſpizzes. Memiſſiti linni libdſ teem freemakeem audumeem. Speegeki no tahda leeluma, kahdus wehl nekur nehijam redſejuſchi. Behrnu ſpehles, krahpes, grafmataſ, bildeſ, gultaſ galdi, muſtikas instrumentes, kahju apgehrbi, wiſſas wehrpumi un audumi, ſewweeſchu rohkas darbi, ſkohlas leetas un tad iſſtahdijumi no daſch' daſchadahm beedrihahm. Wiſſiſ til jahti, peemiſſigti un daudſ, ka kaut gan grihbekis, tomehr newa eephejams apraktih. No wairak eewehrojamaſm leetahm bija muddulſ no kehniſch Salamana deewa-namma, weeni keſara wahgi, kaſ ar wiſſeem rihteneem un aſſihm ne wairak ka 132 mahrijamas ſwerer, glahtes iſſtrahdajami, ſihdu audumi un drukkatawu darbi.

Blakkam irr nodakka preeſch Ungarijas. Dē eegahjuſchi redſam atkal brangus ſabritatus iſ dſelſes, ahdahm u. t. p. Wiſſuwairak mums azzis kriht daſchu Ungarijas angſtmanu baggatiſ. Dē redſam weenu ſewweeſchu kraſchannu iſ dimanta un balkeem un melleem opaleem, kaſ makka 200,000 gulſchus jeb 140,000 rubius.

No Ungarijas iſeedami noteelam Kreewija un tē eegahjuſchi juhtamees atkal ſawās mahjās. Dē laſſam paſiſtamus wahrdus, tē driht arri ſatohpam kahdu iſ tehwijas, tapehz arri tē mums paleel weeglati un ſahlam ar ſawahm dohmaſm pirmo reiſi uſ tehwiu atpalkat greſtees.

Bet tē arri tiſſkai mahjamees atſtahtſ Kreewijas leelu baggatiſu, ihpaſchi, kad to redſam, lo kalraktuwas un ſemme tai dahwina. Dē redſam dſelſi, tehraudu un kaparu libdſ ar kalraktuwu apraktiſchannu no Paul Demidoff Perm gub. Peter Gubonin, Dekaterinoſlaw gub. Waſſilli Baſchlow, Ufa, Kneſ Konſtantin Weeloffelſki — Weeloffelſki, Ufa, Jan Zeitler, Graf M. P. Soltyſ, Radom, Maſtor-gujoff mantineeki, Permā, tad no Luga, Kama, Zagow u. t. p. fabrikeem. Wiſſus ar wahredeem jau nemaſ tē neſpehjam peeminneht un tapehz lai peeteel ar ſcheem. Sahls, alminu ohgles un alwa irr tē baggati iſſtahdati. Leels krahums tē irr no daſchadahm muſtikas instrumentehm, kaſchokem un kaſchoku ahdahm, ar ſeltu zauri auſtas drehbes, mahſſigti iſſtrahdati baſnizas rihti, tuhſta drehbes, leels krahums lohkwiſſas audumu, itt ihpaſchi raibee Kreewu laſſati, gummi drehbes, zeppures, kurpes, mahlu un porzelan trauki, glahtē un ſelta leetas. Jo wairak apbrihnojams irr papihſ iſ apſes tohta un atkal iſ ſmilgahm. Wiſſat jaufas tapetes un tad wiſſi Kreewijas naudas papihri, ſchohs bija muſſu keiſariſta naudas papihru eſſpedizija iſſtahdijufe. Tad daſchahdi peerahdijumi un mudduli preeſch ſiſtematijas ammatneeku mahjibas un tā wehl daudſ zittas

leetas. Dè issaigajufchees mehs juttahm fewi pazillatus un bijam lepmi, ka arri mehs pee Kreewijas peederram un fewi tē warram peeflaltih.

Dè flakt peederr wehl Turkestian un Kaukasijas nodakka. Turkestanas nodakka zaur kreetnu etnografijas istahdi naw wiffai weeglt ar to tur dshwodamu tautu un winnaas darbshchanahm eevafihtees. Lai gan scho paschu istahdi jau pagahjufcha gadda Massawa politechniska istahde redshjam, tad tomehr to wehl tē reis labbi apstattijam un fakkam: semme irr isdewiga. So til lihds tur wairal kultura rassees, arri baggatibas buhs deesgan. Kaukasijas dakkā attal redsam kalnraktumu baggatibu, kappars, dseise, sudrabs, alwa un zink mettali, akmene sahlis, ohgles, pikis, akmene else un pat petroleumis. Tad leels wiha krahjums, no ka leels tohnis fakrauts, tad sihda drehbes, willas audumi (teppiki), selta ischuwumi un daschahdi karrarihkti, kas wiffai raibi ar dahrgeem akmeneem irr isgrefnoti.

Si teem tē istahditeem apparateem redsam, ka Kaukasija arri sinnamiba un maffla jo brangi teel kohptas. Ta bija tē weens aparats, ar to warr zilwela meefas eefschupst zaur elektrijas gaisnu apgahmoht jeb zaurredshschu darriht.

Pee Kreewijas wehl peederreja weens leels krahjums no karrarihkeem, no kurreem til wehl weenu leelu gabbalu peeminneem. Kurra zaurums 12 zolli mehroja un kas schaut 740 mahzinas smaggu lohdi. Pulwera tē waijaga 130 mahzinas. Tad wehl eewehrojamas irr tahs leetas, kas pee karrā eewainotem teel bruhketas, ka nestuwas, wahgi un wiss, kas turflakt peederr.

No schejenes iseedami, effam Greekija. Dè redsam nobilbijumms no seenahm un friseem zittreifejas Akropolis un zittahm wezzahm peeminahm. Daschahdas pehres marmors, leels wiha krahjums un daschi tehli mums tē zaur eihoht neatnemmi to juhti: „Greekija, taws laiks tew irr bijis!“

Ar pahri fohsteem Dumnis nodakka tiklufchi un zaur Greekiju wehsturigi dohmigi paliklufchi, jo ahtri wezza Karthagā aiskittam, tapeh; arri fhattijamees, wai tē no tahs to neatraddiam un redsi, krahptjam pahri wezzas mahlu krahfes, tehli bes galwahm un rohtahm un pahrs muhra gabball, kas nule, neilgi tur israkti. Mehs buhtum ilgati ar Karthagas wezzahm allittahm nodarbojufchees, ja nebuhtu mums generata Husseinā ar seltu sudrabu un akmeneem isilkti karrarihkti azas stahjufchees, kas preefch apbrionofchanas tē bija istahditi. Dè tapat, ka dauds zittas weetas redsam augstmanau ischkeedibu un zittu eedshwotaju leelu nabhadibu. Tahlati zeffodami teekam eefsch Marokko un tad Egipte. Scho semmu istahde, ka mums rahdijahs, bija no wiffa austruma ta wairal eewehrojama. Dè redsam papiru augus, kassijas kohu, zukfura neetri, leelu wilges-kohu, palmas, daschahdus kohla auglus, maifi, kaktetas swis, miltus, elji, feeru, zukfuru, wiha u. z. Tad kahrtes par telegrafem un tselzsetkeem Egipte. Tad plahns no Aleksandrijas ar statistigeem aprakseem. Semtohybas augli. Sihda drehbes. Leels traulu krahjums no mahla, kappara un missina. Wlypes un karrarihkti. Tad is karranas juhra daschahdi gleemeschu wakti, korakki u. t. pr.

Bet jo wairal mums hia to flattih Sudanas un Abisfeeneeschu (nehgru-tautas) buhdas, kas irr is palmfalmem pilhtas un ar gleemescheem ispuschotatas. Brihnischfigi irr to redshe, ka zilweli primitiwiga buhschanā dshwo un zit tee irr peetizigi.

Turzijas nodakka redsam figuras, kas irr ta gehrbtas, ka daschās widdos Turzijas eedshwotaji gehrbjahs. Tad leelu Turzijas mantibas krahjumu, kas wairal miljohneem rubus irr wehrtis, tad wiffai raibas drehbes, ishabas leetas, trauki un karrarihkti, wiss irr raibs. Ta rahdahs, ka turks bes raibumeem newarr isstift, bet pee wiffas fwe-

schadibas un raibumeem tē nemas neatrohdam, us to azzis ar patihkamibu warretu ilgati turreht. Das, to wairal eewehrojam, bija mudduti no Jerusalemes un Konstantinopelas. Wehl reis azzis us magohneem un us opijumu mettufchi, mehs no schejenes aischgham us Numeniju.

Bet to tē redsam, kas newa dauds: weenu leelu mescha juhtu, leelu lahzi, labbiu, daschahdus kohla gabbalus, swis is mellahs juhra un weenu smuttu gabbalu no melna shtara. Ahtri tē zaur eedami nemas nemannijahm, ka arri zaur Persiju gandrihs jau bijam isghajufchi. So tē til dauds nebuht neatraddam, ka no Persijas bijam zerejufchi: bikkerti, bhohdas, uhdens kannas, isgrefnoti karrarihkti, masas raibas fastites u. t. p.

Eewehrojamas tē bija Perseeschu sihda drehbes, flejeri un tee daudeem jau pahstamee teppiki.

No Persijas eegahjam Kihnas nodakka. Dè nu gan bija wairal to flattih, to;

Hu—Kwang—Yung

Iuong—hing—Po—hing un

Kia—li—ohe—E—hing bij

us istahdi atfuhthufchi. Par laiani Kihneeschu wiffas sawas adresses sawa paschu waloda ween ir rakstijufchi un ar mums nefaprohtamahm rakstu shmeem, jo zittadi tohs lassohht warretu drihs mehli falaut. Bet smeekli pee mallas, jo tad Kihneeschu istahdi apstatta, tad irr pee wiffas wiha sawadibas preefch teem japallannahs.

Kihneescheem ir daschas sawadibas pee leetu taifschanas un isghiofchanas, kas ihpafchi preefch muhsu azzihm parahdahs ne wiffai patihkamās bildes un raibums; bet tad labbi wiha rohtu darbus apstattam, tad arri atrohdam, ka teem irr sawa sistema un isgattawofchanas weilliba. Ta irr weena kultura, kas warbuht wairal tuhshofchus gaddus wezza un kas zaur to, ka tee ar Europeeschem mas faduh-rufchees, fchodeen wehl tahda irr, ka preefch tuhshofsch gaddeem. So rahda wiha apgehrbs, wiha mahju leetas, wiha trauki, papirs un raifschanas wisse, muhtas instrumentes, bildes u. t. p. Dauds fabrikati irr wiffai weikli un mahstligi un ta tad warram teilt, ka schai walstei, kas irr til leela un til beefchi apdshwota (Kihna irr leela 192,789 kwadr. juhdses ar 445,500,000 eedshwotajeem) irr leela nahkamiba gaidama.

Dauds un daschahdas tehju sortes apstattijufchi, notikkam Siamas un tad Japanas nodakka. Siana mums rahda daschahdu swehru raggus un sohbus, swiju un ischuhstu ahdas, brunnu-ruputscha kachoku, putnu spalwas (ihpafchi pahwu), piparus, ahdas u. t. pr.

Japanas nodakka irr tikat Japanas waldischana ta istahditaja bijufe. Wirskrafti irr nefaprohtami, tapeh; elj un flattik. Dè irr daschadi mettali, semloppibas idewumi ehdamas leetas, falmu leetus-schirmji, swahrti, kannaapeju zep-pures, audumi is firusarreem, papibra zepures un leetus jume-tini. Das johzigatais bija tas pulks daschahdi isgrefnotu papibra lampu, kas ap seenahm un pee greesteem karrajahs un stary kurrahm bija weena, kahdas 6 pehdas zaurmehrā. Dè klaffam irr wehl Hawaii walstis, republikas Duatemala-las, republikas Tchile un Uruguay nodakkas, no kurrahm ne wiffai dauds, bet daschas jo eewehrojamas leetas irr un pawiddam wairal tahdas, kas meschu tawu dshwei peederrahs.

Ta tad nu effam zaur to milsu nammu isghajufchi weenā jaukā dahrsā, tur attal weens lepnais nams irr preefchā un us ka irr ar leeleem selta raksteem rakstihst:

„Der Kunst.“

Selch schā namma irr tahs jaukakahs bildes is wiffas pafaules istahditas un pee kurrahm zilwela weiklumn newarr deesgan flaweht. Dè nu ta istahde irr attal peh; walstihm eedallita, tur tad katras walstis stunstneeki sawus darbus fewifchi irr istahdijufchi. Ja mums brihw sprees,

tab ihst fattam, ka Frantschi schai leetä schobrihd irr tee leelafee meistari.

No schi namma tahkati pret rihteem, eedami noteelam pee semneeku mahjam is daschahdeem apgabaleem. Katra mahja irr sewischi buhweta, ar dahrsiu un fehtu aplahrt. Wijs irr tä taifchts, itt, ka is lahda zeema buhtu weena semneeka mahja nemta un schurp atnesta. Gesschä dshwo wihrs ar feewu sawas tautas apgehrbä. Arri is Kreewijas bija tahda semneeku mahja te usbuhweta. Tahs apstättijuschi, nogahjam us semtohpibas isstahdi, tur attal wijs, kas pee semtohpibas peederr, bija redsams. Wairaf deenas laika waisadseja, tad to wissu gribbeja apstättiht. Kreewija scho leelu rindu eefahla un tad peh walstihm gahja tahkati. Te Kreewijas nodakkä to pirmo wirsrahtu Latweeschu wallodä usgahjam, kas nosihmeja to weetu, tur R. Thomfona kaulumaltuwes un supersosata fabrikas isstrahdajumi bija nolikti un kas, ka tee no isstahdes komitejas peelikti leejibas rasti rahdija, bija diwas gohda algas schaf pafaules isstahde ispelnijuschä.

Te zaur eedami noteelam pee namma, kurrä ehdeenus un dsehreenus is wissas pafaules warr dabbuht. Wissahdas wihna un allus sortes, Allasch kimmelt, Suittmanna pomeranzi u. t. p. Austrijas nodakkä stary dauds eewehrojamaht leetahm mums wairaf azzis kriht trauks, kurrä irr 15,000 mahzinas dshwais fudrabs, kas matfa 34,500 gulshus un us ka weena leela dselsu lohde peld. Tad redsam te weenu fudraba gabbalu, kas 1218 mahzinas swerr un matfa 45,706 gulshus. Tahkat eedami noteelam pee arllu isstahdes, kas irr wissai pilniga, un kur arlli no wissahm pafaules malkahm bija redsami, tittai muhsu wezzais Widsemmes un Kursemmes arllis ween tur nebija, lai gan dauds prastakeem un newehrtigakeem arkleem te rubme bija dohta. Arklus labbi apstättidami, namma mallä eerangam farkanu altari, us ka weens wezs un neglihts arllis irr redsams un kam apahrt karrohgi un gardini irr aplitti. Brihndamees tuwati pezejiam un lassam „Keisara arllis.“ Pee altara pafcha irr pafahrtas 2 bildes. Weena irr Jaseps Nowatnij un ohtra winna feewa Barbara. Schee abbi tee ihstee arlla ihpashneeki: 1769 gaddä Jaseps Nowatnij parlabban arris, tad Austrijas keisers Jaseps II. tam garram brauzis; tad Keisars lizzis sirgus apturrecht un is wahgeem lehjis, tad par arrumeem pee semneeka steidsees un prassijis, lai arri schim kaujoht art. Semneeks augstu lungu sawä preefschä redsedams, tam arri to labprahht lahwis.

Tä tad irr ta semneeka wahrs peeminnä tizzis un winna wezzais arllis tit leelä gohda. Bet neween tit ta no Deewa swaidita wihra rohka, weena Keisara, irr reisi arllu waddijuse un zaur to wissai pafautei lilluse atsiht, ka ar raju fahrtä irr zeenijama un ka arllis irr tas rihts, kas täpat preefsch fehuineem, ka nabbadineem strahda un meefas usturru gahda. — Ar aisgrahbtu firdi dewamees us preefschu. Tahkat eedami eerangam Elsafeeschu semneeka mahjas, kurräi brohdiau gallä tas wirsrahts: „Zum Reich halte fest, Bauer! Es falle süß oder sauer.“ (pee walsts turrees, semneeks zeefchi, lai kriht faldi jeb stahbi).

Tad irr weens ihpats nams, kur feeweefchu rohku darbi irr isstahditi, tad nams preefsch zennu wehstures. Attal leels nams preefsch dselzjekku beedriahm ar wisseem ratteem u. z. leetahm.

Tä wehl te irr dauds zitti nammi, no kurreem wairaf eewehrojams irr tas, kurrä ta slawena fabrikanta Krupp isstrahdajumi atrohdaht. Te irr weens dischabbals, ar to warr 18 puddu smaggas lohdes 10 werstes tahlumä schaut un weens kausejuma tebrauda (Gusstahl) sluzjis, kas swerr 1625 puddu. No schenes netahli redsam, ka siwis teef audsinatas un kur usraugs labprahhtigi wissu rahda un tad isflaidro. Tad Sweedrijas sweiju apstättijuschä, noejiam

us maschinu namma, kas irr driht wersti garfch. Te lihds to ee-eet, auffs aistriht no ta leela trohfschä, kas te no dauds un daschadeem strahdadameem maschineem nahk. Schaf nammä ar maschinahm wehrpi, aush, schuj, sabakus par 7 minutehm taifa, druffa, ehwele, un dauds zittas darbofchanas darra.

Mehs negribbam wairs ilgi kawetees un taveh; steidfamees us preefschu, us to nammu, kurrä wissas pafaules andele irr redsama.

Te nu redsam wissu, kas is sweeschahm semmehm teef atwests un aishwests, bet jo wairaf wehrä leekamas irr tahs statistigas sinas un pafaules andeles aprastifschanas. No schenes aifeedami, wehl strahdneefu mahjas apstättijuschä, gahjam Turku un Egipteeschu nammus apraudsiht.

(Us preefschu wehl.)

Par zeematu pahrdohschanu Kursemmé.

Kursemneeki irr muhsu tautas brähli. Taveh; laikam gan illkats Widsemneeks labprahht gribbehs finnaht, ka muhsu brahkteem Kursemmé isdohdabs zeematu pirkfchana.

Awises par scho leetu sinu dohd schä gadda 41. nummuri. Kad nu ne kats Widsemneeks Awises turr, tad Mahjas weefa lassitajeem par to sinu dohfschu, to Awischu 41. nummuri eskmu usgahjis.

Widsemmé zeematu pahrdohschana fahlfusehs 1849, Kursemmé ruddeni 1863.

Kursemmei pawiffam irr 11,906 zeemati. No 1864 lihds 1872 pawiffam pahrdohhti, 2392 zeemati, kas irr 20 procenti, kamehr Widsemmé no 1849, kas irr 23 gaddes, 33 procenti pahrdohhti.

No ta warr atskahrst, ka Kursemmé zeematu pahrdohschana gan wehlat fahlfusehs, bet ka ta dauds ahtral us preefschu gahjust ne ka Widsemmé.

Ta Widsemmé tit pat spehzigu buhtu pirkts tizzis ka Kursemmé, tad, ja Kursemmé eefsch 8 gaddeem 20 procenti pahrdohhti tiffuschä, kamehr ihsti nau wairaf ka 33 procenti pahrdohhti. So 3 reis 8 irr 24 un 3 reis 20 irr 60.

Tomehr par to newarram wis brihnitees, ka Widsemmé ta zeematu pahrdohschana newis tit abtreem sohleem us preefschu gahjust ka Kursemmé. So kad Widsemmé zeematu pahrdohschana fahzabs, tad gandriht wissä Widsemmé kalpofchana bija un pee kalpofchanas fainneeks jau nefad newarr turrigs un tabehht arri nefad par gruntineeku palitt. Turpretti kad Kursemmé zeematu pahrdohschana fahzabs, tad Kursemmé rentes buhfschana jau stipri bij eefaknojusehs.

Par prohwi 1861, kurrä gaddä zeematu pahrdohschana jau 12 gaddus pastahweja, Widsemmé leelata fainneeku pufse bija kalpotaji, kamehr Kursemmé tanni pafchä gaddä tit ween septita fainneeku dalka bija us kalpofchanu, $\frac{6}{7}$ turpretti jau bij naudas rentineeki.

Un tad arri nau ja-aismirst, ka Kursemmé kas lilkums, ka neweens us ihfatu laiku zeematu nedrihtst isfrenteht ka us 12 gaddeem, kamehr Widsemmé irr lauts, us 6 gaddeem zeematus us renti doht. Bet ta tak weeglt faprohutama leeta, ka pee 12 rentes

gaddeem fainneeks drihsat' nauda warr eefultees ne ta kad pehz 6 gaddeem leelata rente jamakfa.

Ta ar zeematu pahrdohschanu Kursemmê tapat us preekschu eet ta lihds schim, prohti ja astonu gaddu laika 20 procenti tiks pahrdohsti, tad pehz 4 reis 8 gaddeem, tas irr pehz 32 gaddeem Kursemmes pehdigs zeemats buhs pahrdohsts.

Zeematu pahrdohschanas pehz Kursemmê tas pats liffums geld ta Widsemme. Ta wezzais fainneeks zeematu negribb pirkt, tad winnam sinams gan ja-iseet, bet w in sch dab bu nospreestu atlihd sinaschanu.

Tapat arri Widsemme tas liffums, ta, ja rentes laiks heigts un muischneeks no fainneeka pagehr leelatu renti, un wezzais fainneeks negribb wairaf' maktah — ta tad wezzam fainneekam ja-iseet, bet w in sch dab bu nospreestu atlihd sinaschanu. Kursemmê laikam tapat buhs.

Weens Kursemmes zeemats dauds wairaf' fwerr ne ta weens Widsemmes zeemats. So teem pahrdohsteem Kursemmes zeemateem zaur zaurim rehkinajoht irr 52½ procenti arramas semmes, kamehr weenam Widsemmes zeematom zaur zaurim rehkinajoht tik ween 28 procenti arramas semmes. Weenai Kursemmes pahrdohstu zeematu daktai wehl wairaf' arramas semmes, prohti 92 puhwheetas arramas semmes us 100 puhwheetahm semmes.

Kursemmes pahrdohste zeemati zaur zaurim rehkinajoht irr 120 puhwheetas leeli, Widsemmes zeemati 130 puhwheetas leeli.

Tad sinu dewejs Awises fakfa, ta 3 schkirrahm semmkohpeju waijaga buht: 1) leelas muischas, 2) widdejas muischas — zeemati, 3) masaki semmes gabbali. Kad nu Kursemmê widdeja schkirra zaur zeematu pahrdohschanu buhs apstiprinata, tad Kursemme par to lai gabda, ta arri maso semmkohpeju schkirra isjektahs. Sinu dewejs isteiz sawu zerribu, ta muischneekt labpraht no sawahm muischahm labdus gabbalus pahrdohs.

Mannim leelahs, ta sinas dewejam pilna taisniba, ja wiffas semmes, kur kultura eesaknojusehs, atrohdam, ta arri tahdi semmkohpeji rohdahts, kurreem masaki semmes gabbali peederr.

Sinnams, kad wiffu semmi isballitu pa gabbalineem, ta daschi murgu un japo, tad to panahktu, ta Latweeschu palitu par weenu ubbagu tautu. Par dauds tad gon winneem buhtu, ta winneem buhtu jamirft un atfal par mas, ta warretu dshwoht. Wifsniknalkais eenaidneeks Latweeschu tautai flittaku padohmu newarretu useet.

Bet ta bes leelahm muischahm un zeemateem wehl masaki semmes gabbali rohdahts, kas kantineem peederr us dshiantu, ta jau irr pawiffam zitta leeta. To katre par prohwi Wahzemmê warr redseht un mahzitees.

Minnetee 2392 pahrdohste zeemati pawiffam makfa 8,442,215 rubl., katre zeemats zaur zaurim rehkinajoht

makfa 3529 rublus, katra puhwheeta zaur zaurim rehkinajoht 29 rublus 28 kapeikas.

No teem pahrdohsteem zeemateem palikka 70 procenti wezzu fainneeku rohlās, 30 procenti tikfa jau-neem eenahzejeem.

Naunas pils ohtrai pagasta-skoblai,

tas taggad irr egrunteta, tanni 24. Nowemberi sch. g. skohlmeisteri zefim. Kas pee Widsemmes semneeku-skohlu wirswaldibas eskamenu irr nolizis waj par draudses, waj par pagasta-skohlmeisteri, un scho meetu greibetu us nemt, tas augscha minnetā datumā, pulksten 80s no rihta ar sawahm leezibahm-laj peemeloahs pee

Naunā Naunas draudses mahzitaja
tanni 2. Now. 1873. Bierhuiff,

Plahtera walsts-skohla.

Teem wezzakeem no ahrwalstehm, kas jau agral mums sawus behrnus bij peesohlijuschī, ta pat arri teem, kurri to wehl buhtu nodohmajuschī, to sinu dohdam, ta preeksch schahs seemas mahzischana tik pat walsts-skohlas mahzibas ta arri sagattawoschanas mahzibas us taktatahm skohlahm jau irr fahfusehs, un tadeht luhdsam, ar atnahf schanu newilzinaht.

M. Gailis un S. Gailis,
skohlotaji.

Sinnamdarrišana.

Tanni 28. Nowember 1873. gaddā preeksch pufšdeenās Rimbaschu jaun-usbuhweta walsts namma eefwehtischana.

Tahs wafchas deenas walfarā Rimbaschu Latweeschu dseedataju wihru kohris turrehs turpatt arri weefsbas-walkaru ar dseedaschanu, musiku un danzofschanu. Weest tiks zaur beedreem eewesti.

Preeksch baddu zeedameem Samarā

dahwinaja: Ernst — 50 t. Zuhle P. 50 t. Arnold 50 t. L. A. 1 r. K. X. 50 t. Koppā 3 rub.

Arri us preekschu dahwanas nemu pretti.

M. w. redaktija.

Mihgas Latweeschu beedriba.

Swehtden, tai 25. Nowemberi pulst. 3 pehz pufšdeenās gener-l-tapulze preeksch rewidentu zefschanas.

Munnas wihri.

Latweeschu teaters.

Sweht een 11tā Nowemberi pulst. 8 walfarā:

- 1) Konzerte ar dseedaschanu un
- 2) Pee klaweerehm, — jochu lugga.

Pawaffaras beedribas dseedataji.

10tās Nowember deenas walfarā Treides restorazija turrehs

Mahrtina walfaru

ar dseedaschana un danzofschanu. Cefahkums pulksten 8.

Nandas-tirgus. Walsts banka biketes 97 rubl., Wif. usaf-lamas liblu-grahmatas 100½ rub., newesfallamas 98½ rub., 5 procentu newenu biketes no pirmas leeneschanas 158½ rub., no ohtras leeneschanas 156 rub., Mihgas-Dinaburgas dshlu-zella atzijas 135 rub., Mihgas-Selgawas dshlu-zella atzijas 117 rub. un Dinaburgas-Witebskas dshlu-zella atzijas 134½ rub.

Lihdi 9. Nowember atnahfuschī 3040 un atgahjuschī 2990 luggi.

Atbildedams redaktehrs: A. zettan.

Sluddinaschanas.

Par sinnu skohlotajcem,

fa tee no Widssemes skohlu waldischanas apgahdatee skohlas-rukki patlabban irr isdrikketi Wahzu un Latweeschu walloda un irr dabbujami pee Ernst Plates Rihga, pee Lieschke Zehsis, pee Trey Walmeera un pee Rudolf Walfä.

Jonatana beedreem

tohy zeeli peeteikts, fa fwehdeen tai 18ta Novbr. 1873, pulst. 3 beedribas nammä sanakht, tur nts general- jeb gadda-fapulke turreta, tur gadda rehlinums un wifs beedribas inventariums tiks beedribal nedohis, un pee tam tur klacht arri jauns beedribas wezzafajs un jauns fasseris tiks zelti.

H. Straube.
A. Berling. 2

Wisseem ahroufs pagasta dsh-wotameem Wilskeni pagasta lohje-kleem zaur scho sinnamu daru. fa pagasta ftrihwera ammata no jauna gadda atfahshu un tadeht neweena passe ar naudu pebz jauna gadda us mannu wahru wairs nam jastelle.

J. Weetneef.

Kad tas schrenes Kaln Ange un Loppins mah-jas gruntineels Daniel Ufwer parradu deht kon-furci keittis, tad tohy no schis pagasta teefas wiffi minna parradu deweji un nehmeji zaur scho us aiginati, feichu m-hneschu laifa, no oypafscha-rasthuas deenas staitohi, tas irr lihfs 2. Mai 1874, fsh peeteiktes, je wehloki wairs neweens neikis penemitz, bet ar parradu flehpejeem pebz liku-merm isdarrits.

Kusen Terneijas pagasta teefa tai 2. Nowem-ber 1873. 3

Weens waggere, wiffu labdakt id Kursemmes, tas lassit un rakshit proht un tublin warr deenesä eestahres, teel meklets Kammu muishä (Kammen-hof) pee Bauflas leelzeka, 9 werfes no Rihgas. 2

Strahdneeki,

maschinu-oudeji, oudejas un wehrpejas

teel meklets un airohn passahwigu darbu Kenge-ragas linnu wehrptuwä. Zapeteizahs turpat. 2

Weenas uhdens-judmallas

ar labbu dahisa- un arramu-semmi, ar gannibahm un tohti labbahm plawahm, ta ta weens pee schim judmallahm peederigis kwhgs ar arramu-semmi, teel us 7 gaddi iventehis zaur Fr. Dilbeck, krohna Szyses muishas melderit, pee Jaun-Belgawas. 2

Weena Hameere par 50 rubleem teel pahrochta us pirma Weischu-dambja, tai muhra mahja. Warr apfattiht ikdeenas no pulst. 10 lihfs 12.

Ittin labbus wezzalus Baireeschu

appinus

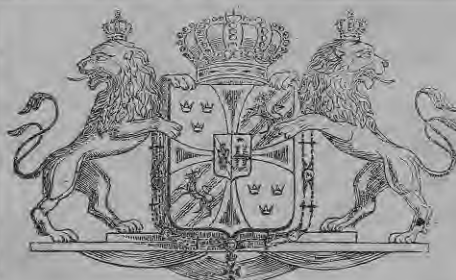
no 6 kap. lihfs 10 kap. un fischus 1873 Bai-reeschu

APPINUS

no 20 kap. lihfs 25 kap. pudde no jaunu dab-buju un pahrochd

Karl Nebermann un beedr.,

Zuhlu-eela (Schwimmstr.) N 21. 3

Ittin lehti

irr Tirfas-Pilsmuishas walfis mahja diwejas eefahltas

ehргеles

pahrochdamas, no netaika Tirfas skohlas tunga un ehgeitbuhwetaja 2. Kroenberg strahdatas; pirmsjas 1 1/2 registri, ohrtijas 5 registri, preefsch masafahm irr wehja lahde un klawitue gattawa, bet preefsch leelatahm irr dubbult-klawitue, wehja lahde, pedahle un wiffas lohfa stabbules gatta-was; prjejt lai peeteizahs pee Tirfas-Pils walfis-ftrihwera Obert.

No jauna dabbuju un pahrochdu par schahdeem ittin mehreneem zeemeem: 1 1/4 ohl. plattu pufswilnainu fashbeneti 15 lihfs 20 kap. ohl., 1/4 ohl. plattu pufstuhku 55 kap. ohlekti, 2 3/4 ohl. plattu pufstuhku 95 kap. ohl., 2 1/2 ohl. pl. melns dahmu tuskus 115 un 125 kap. ohl., 2 1/2 ohl. plattu pellesus un melns beefus tuhkus no 75-130 kap. ohl., 2 3/4 ohl. plattu bebra-boju us 120 un 150 kap. ohl., 2 1/2 ohl. pl. wilnainu ohders-boju 65 lihfs 85 t. ohl., pufswilnainu ohderes drab-nas smults musters us 20 lihfs 25 kap. ohl.

P. Perchendorff,

Kalku- un Schuhau-eelas stuhri N 13.

Schujamas maschines

lohti leela dajshadiba, bohmwilla, fihou, deegus, ellu, addatas;

naudas skapjus,

nupat dabbujamas par 115, 125, 150, 175, 200, 250 rubl.;

naudas lahdes (kastes)

par 65 un 75 rubl. peedahwa

F. Füt h,

Nr. 9. Leela Smilshu- un Bruhwera-eelas stuhri, Nr 9,

febleneeku meistera Wengela nammä.

Zahs patshlamahs masahs Sweedru

Gehpeli fullamas maschines

irr dabbujamas no 200 rubleem fahloht lihfs ar Gehpeli eerits un transmissijoni manna maschinu trahjuma.

J. W. Grahnann,

Nikolai-eela, blakus fteehneeku dahesam.

Autoris,

leela Zehsab-eela, pretti dehrjes nammam.

Jauna skohla.

Ais Altona, nerahl no Bolderaa dshszeka tiks schinni mehnesi skohla atwehreta. Nameldahs pee skohlotaja Walthier.

Pulstienu-bohde leela Sinder-eela N 9 nupat dab-buja un peedahwa brontfes-, marmora- un albastera-galda-pulstienus, selta un judraba tungu un dahmu pulstienus, Franzuschu, Ame-ricas un Schwarzwalbes feenas-pulstienus, selta fu-draba un talmi pulstienu lehdes un atflebas u. t. pr. par sinnamu lehtu tiegu.

Par pulstienu rittigu eeshamu galwo Adalb. G. Berg. pilsehtas pulstienu-taifstajs.

Wisseem teem, tas harmonitas grihb pastleht preefsch pahrtaischanas Zehsis, wairs n-buhš Garcia trakteeri bet no Jauna gadda 1874 pee Zehsab Up: iht, wezza Senka mahja pee rahtu-scha, Sundra trakteeri. 3

Jauna bohde.

Daru sinnamu, fa Pehterburgas Abr-Rihga, Melkander-eela N 20

palk-lambari un pehrwju-bohdi, faweenotu ar deffu pahrochshana, sem ta wahra

K. Nikoloi Krensch

tai Zirä Oktoberi atdarrija. Wilssehtas turgus un kreetnu apdeeneschamu ap-fohlidams, ar zeenafchamu

K. Nikoloi Krensch.

Sprent-eela, Binis nammä baltis fuilis aismuzjis. Gohdigs araw-dejs dabbu 3 rubl. pateizibas mafsu turpat.

Duhkermuishas Gattshas faimnerkam, tai nalt no 25. us 26. Oktober f. g., pee Burtneeku Jounasmuishas walfis mahjaz, irr nofagis weens seels, tunichi bruhns 13 gaddus wezs ehjels ar maju leutuninu peeri; pee abbahm passafas fah-jahm balti plekshidi, turri zaur noridweshanu zehluschees, no 125 rubl. jud. wehritä. Ais-juhgis salläs dshu asu wahgäs ar labbu aish-juhgu. Kas par to wiffu stawecafas sinas warr doht, dabbuhs zaur Duhkerumuishas pagasta wal-dishanu 50 rubl. pateizibas mafas. Duhkeru pagasta waldishana, 6. Nowbr. 1873.